

viduen verstrooien zich weer en vormden als 't ware de voorposten van het bosch.

Eindelijk zijn we er geheel uit en begeven ons in een roodbruine uitgestrekte heide eene voortzetting van de *calluna*-vegetatie, die zacht tegen eene helling oploopt.

De dopheide blijft achterwege en de *calluna's* worden forscher en reiken ons tot de knieën. Zij groeiden zoo dicht opeengepakt en waren zoo gelijk van hoogte, dat men een opengeslagen courant er nagenoeg vlak over kon uitspreiden. Het was eene

bruine zee, waardoor we dan ook werkelijk tot aan de knieën in liepen te waden en zelfs het onafgebroken geruisch van de houtige, veerkrachtige stengels langs onze beenen, kon met een beetje goeden wil bij het geluid van sterk bewogen water vergeleken worden.

Een spoor lieten we niet na, want de achter ons snel overeind rijzende struiken sloten zich weer volmaakt aaneen.

M. A. KOEKOEK.

(Slot volgt.) *Pl.* 281.

ALWEER EEN NIEUWE VOGEL.

Het is met waar genoegen, dat ik de pen opvat om de lezers van *De Levende Natuur* nogmaals een hoogst belangrijke mededeeling te doen, eene die in merkwaardigheid niet onderdoet voor mijn vorig bericht omtrent het voorkomen in ons land van een Amerikaansche talingsoort, wat alweder het bewijs levert, hoe men door oplettendheid nog veel interessants op zoölogisch gebied ten onzent vinden kan.

Het is wederom de jongeheer J. van der Werff te Leeuwarden, wien de eer te beurt valt eene voor Nederland geheel nieuwe vogelsoort gevonden te hebben, de tweede dus met een tusschenruimte van slechts enkele weken. Hij schreef mij eenigen tijd geleden, dat hij bij een poelier in de stad zijner inwoning een lijster had gevonden, wier uiterlijk hem onbekend voorkwam en die hij daarom had aangekocht en gezonden aan den heer Ter Meer te Leiden om voor mijn verzameling te worden opgezet.

Het duurde niet lang of ik ontving uit gemeld „brandpunt van geleerdheid” een brief van den heer Dr. O. Finsch, onzen uitnemenden ornitholoog, die mij meldde dat hij mij kon gelukwenschen met de prachtige ontdekking, want dat hij den vogel had kunnen bepalen als de *Bruine Lijster* (*Turdus dubius* Bechst.) nieuw voor Nederland.

Ik behoef stellig wel niet te verzekeren, dat de voldoening van den jeugdigen, ijverigen vinder bij het vernemen van dit bericht even groot is geweest als mijn genoegen over deze zoo belangrijke aanwinst. Eerst een Noord-Amerikaan, thans een Oost-Aziaat, het is haast al te mooi!

De lijster is een volwassen mannetje, prachtig in de veeren en is den 20^{en} November in de omstreken van Veenwouden (Fr.) bemachtigd. Nadat de vogel was opgezet, is hij mij door den heer Ter Meer ter bezichtiging toegezonden; straks gaat hij weer naar Leiden terug om verder afgewerkt te worden en

daarna eene eereplaats in mijn verzameling te komen innemen.

Aangezien de meeste lezers nog wel nooit deze lijstersoort gezien zullen hebben, zal ik het thans voor mij staand voorwerp kortelijk beschrijven:

Voorhoofd, boven- en achterkop donkerbruin, alle vederen met eenigszins lichtere randen. Van den bovensnavel loopt over het oog tot aan het achterhoofd een breede, lichtgele streep; oorstreek zwartbruin; zijden van den hals lichtgeel met enkele donkere vlekken. Van den snavel naar den krop loopen een paar donkere strepen, gevormd uit zoogenaamde lijstervlekken. Kin en keel geelwit met een enkel donker vlekje. Over den krop een breede bijna zwarte band, die tot aan de zijden van den romp reikt en zoowel de lichte halszijden alsook de lichte keelstreek omsluit; deze band is gevormd van zwartbruine vederen met witachtige randen, welke laatste op de borst zoo breed worden, dat zij de donkere grondkleur bijna geheel bedekken. Midden van borst en buik wit. Zijden van den romp zwartbruin, maar iedere veder met een breeden lichten rand; deze deelen gelijken zeer veel op de corresponderende bij den kramsvogel (*T. pilaris*). Onderdekvederen van den staart bruin aan de basis en verder wit; deze vederen hebben witte schachten.

Rug, mantel en schoudervederen zeer donkerbruin met dof roestbruin gezoomd. Groote slagpennen zwartbruin met een groote, fraai roestroode streek aan de basis en op de binnenvlag, en met smalle lichte zoomen. Groote dekvederen en achterste vleugelpennen van dezelfde kleur als de langste, maar met zeer breede roestroode randen aan de buitenvlag, waardoor de vleugel in ruste een vrij licht gekleurd uiterlijk krijgt. De onderzijde van den vleugel roestrood als bij de Koperwiek.

Stuit en bovendekvederen van den staart zwartbruin met roestroode randen; staart zwartbruin ook

aan de onderzijde, (dit is een kenmerk ter onderscheiding der soort van Naumann's lijster) maar met roestroode vlekken aan de bijna geheel verborgen basis. Bek zwartachtig, aan de basis van den onder- snavel iets lichter, pooten donker zwartbruin.

Nergens vertoont deze lijster de karakteristieke olijfachtige kleur van andere soorten. Bij haar is alles eerder dof donkerbruin op zwart af.

De plaat, welke Dresser in zijn „Birds of Europe” van deze lijster geeft is uitstekend en gelijkt op mijn exemplaar als „twee druppelen water.” Wie in de gelegenheid is, dit lijvige werk in te zien, raad ik aan gemelde plaat (No. 7 in deel II) op te slaan; dan weet men ineens en voorgoed, hoe het dier er uitziet en kan bij voorkomende gelegenheid zijn voordeel er mee doen.

Behalve den naam van *Turdus dubius* draagt onze vogel nog dien van *T. fuscatus* Pall. (Zoogr. Rosso-As. I. p. 451. 1811), van *T. eunomus* Temm. (Pl. col. 514. 1831. Japan) en van *Merula fuscata* Seeböhm (Cat. B. Br. M. V. 1881 p. 262). Volgens de aangenomen regels van prioriteit in de nomenclatuur moet evenwel de naam van *T. dubius* den voorrang hebben, wijl deze (van Bechstein) de oudste is (1795).

Wat ik omtrent bedoelde lijster heb kunnen nagaan is het volgende: zij behoort thuis in Noord-Oostelijk Azië en broedt van den beneden-Jenisei, waar Seeböhm eenige harer nesten vond, door Siberië tot in Japan en in China (Swinhoe). Het Leidsch Museum bezit negen exemplaren uit Japan en een van Formosa. In den winter trekken de bruine lijsters zuidelijk, hoewel vele ook in het barre jaargetijde in hun noordelijke woonplaatsen schijnen te blijven, althans Von Middendorf zegt, dat hij in het koudste gedeelte van den winter voorwerpen geschoten heeft aan den Jenisei boven 59° N. B. en in het begin van Februari gezelschappen van dertig tot veertig stuks eenigszins ten Zuiden van Jeniseisk heeft waargenomen. Von Schrenck, ook een reiziger in Siberië, deelt mede, dat de bruine lijster de algemeenste is in het land van den Amoer, waar zij in den herfst in groote vluchten doortrekt, en Taczanowski heeft haar op den trek waargenomen in Daerië, waar zij tegelijk met de Roodhalslijster en Naumann's lijster verschijnt. Een enkelen keer vindt men *T. dubius* des winters ook in het Noordwesten van den Himalayaketten (Jerdon).

Volgens Dresser is een ei van de bruine lijster, 't welk hij van Swinhoe ontving, zeer gelijkend op de eieren van onze groote lijster (*T. viscivorus*), maar eenigszins kleiner.

Evenals vele andere Oost-Aziatische vogels dwaalt de bruine lijster somtijds op den trek naar Europa af. Toch schijnt dit niet dikwijls te gebeuren, althans de in de ornithologische literatuur opge-

teekende gevallen van hare verschijning zijn weinig in aantal. In de collectie de Sélys Longchamps is een exemplaar, 't welk in België is gevangen; in Italië zijn enkele voorwerpen bemachtigd, bij Turijn 1829, Brescia 1844, Genua 1862 (Salvadori). Buiten- dien werd een stuk gevangen op Helgoland (10 October 1880) 't welk in het Museum van H. Gätke is opgenomen en door hem is beschreven (Vogelw. Helg. 256). Deze beschrijving komt volkomen over- een met den thans bij Veenwouden gevangen vogel.

Toen ik vroeger in dit blad schreef, dat Friesland eene voor onze Ornis hoogst belangrijke provincie is, had ik, dit blijkt nu, wel gelijk. Onverwachte vondsten zijn daar vroeger door Mr. Albarda (o. a. de Aziatische goudplevier) en thans door den jon- geheer Van der Werff gedaan. Ik wil van harte hopen, dat de rij van dergelijke vondsten nog niet gesloten is, en tevens bewoners van andere gedeelten van ons land nogmaals opwekken, om in hunne buurt goed rond te zien en zoo mogelijk ook herhaalde bezoeken af te leggen bij poeliers, want bij dezen moet men voor rariteiten terecht.

Doorn, 19 December 1899.

MR. R. BN. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

Eenige recepten en wenken voor den verzamelaar.

Middel om hout waterdicht te maken.

Men roert goed dooreen 3 deelen versch geklopt bloed en 4 deelen poedervormige ongebluschte kalk.

Lijm voor aquaria.

1 K.G. loodglid, 1 K.G. fijn wit zand, 1 K.G. gips en $\frac{1}{3}$ K.G. tot fijn poeder gebrachte hars worden met gekookte lijnolie zorgvuldig tot een koek samengestampt en een weinig siccatief bijgevoegd. De lijm is eerst na eenige dagen te gebruiken.

Recept voor insectenverzamelaars, die geen turfplaten willen of kunnen kopen.

Men begiet den bodem met het volgende mengsel: 10 deelen rijnse harst, 6 deelen gele was, 2 deelen schapenvet, 1 deel venetiaansche terpetijn en een paar handen vol turfmoel.

Dit moet onder elkander gesmolten en te gelijk goed vermengd worden, terwijl men bij het ingieten vooral zorg moet dragen, dat de laadjes waterpas staan, opdat het mengsel niet naar ééne zijde loope; goed bekoeld zijnde, plakke men er, met gesmolten vischlijm, wit papier over en de spelden zullen er zeer goed in blijven steken.

Recept voor „spekkige” vlinders.

Men plaatse den vlinder op een stukje papier, legge dit op een warme stoof en bestrooe den vlinder met fijne pijpaaarde, zoodat hij daardoor geheel bedekt is. Door de warmte nu, trekt de pijpaaarde het olieachtige tot zich. Indien na een half uur het succes nog niet voldoende is, herhale men het met schoone pijpaaarde.

Methode voor het conserveren van visschen met behoud hunner kleur.

Men maakt gebruik van gewone glycerine.

Methode om vliegen, wespen en bijen te vangen.

Men neemt 1 deel stroop en 2 deelen brandewijn, die men in een gieter met water verdunt, met dit vocht besproeit men een bloeiende plant, die afzonderlijk staat en het liefst een grooten omvang moet hebben, bijv. een phlox; de vliegen zullen zich alsdan in groote getalen na eenigen tijd op de besproeide plant bevinden.

(Vervolg op blz. 268.)